

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **O. S., a. s., so sídlom M.**, IČO: X., zastúpený Mgr. M. K., advokátom, so sídlom D., proti žalovanému: **L. Š., nar. X., bytom H.**, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: **Združenie na ochranu občana spotrebiteľa H., so sídlom V.**, IČO: X., zastúpeného JUDr. I. Š., advokátom, so sídlom S. **o zaplatenie 406,84 Eur s prísl.**, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2012, č. k. 3 Cob 95/2011-70, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 26. januára 2012, č. k. 3 Cob 95/2011-70 **zrušuje** a vec **vracia** Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove uznesením z 26. januára 2012, č. k. 3 Cob 95/2011-70 odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka a uložil mu povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania na účet jeho právneho zástupcu vo výške 77,54 Eur do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 406,84 Eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 24. júla 2009 do zaplatenia a tiež zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 24,-- Eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne zrušil platobný rozkaz č. k. 5 Rob 11/2011-21 zo dňa 24. marca 2011. Doplnčacím rozsudkom potom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie vedľajší účastník.

Odvolací súd o odvolaní vedľajšieho účastníka rozhodol v zmysle § 201 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. tak, že odvolanie odmietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že podľa § 201 O. s. p., ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník. V danom prípade z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, a preto nie je dané oprávnenie vedľajšieho účastníka v tejto veci podať odvolanie. Z tohto dôvodu odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Odvolací súd rozhodol o trovách konania v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p. a priznal žalobcovi právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 77,54 Eur.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie vedľajší účastník na strane žalovaného. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie odôvodnil tým, že prípustnosť dovolania odvodzuje z vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.. Odvolací súd tým, že odmietol odvolanie, napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné podmienky a ani nepredložil otázku Súdnemu dvoru EÚ, za účelom výkladu práva Európskej únie, odňal možnosť konať pred súdom a porušil právo na zákonný súd, ktorým je súd, v spojení so Súdnym dvorom EÚ a jeho výkladom, pritom bola reálna možnosť nápravy nezákonného rozsudku a nápravy porušenia práva Európskej únie.

Vedľajší účastník poukázal, že pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v prípade, že podmienky pre takéto rozhodnutie neboli splnené. Ak ide o takúto vadu, dovolanie nielen že je prípustné, ale aj dôvodné.

Vedľajší účastník uviedol, že Okresný súd Svidník rozsudkom sp. zn. 5 Cb 32/2011 z 10. júna 2011, uložil povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu napriek tomu, že táto zmluvná pokuta už bola právoplatne, v inej veci, vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rovnaká zmluvná pokuta bola vyhlásená za neprijateľnú vo viacerých súdnych konaniach, napríklad rozsudok OS Prievidza sp. zn. 15 C 7/2011 zo 14. marca 2011, rozsudok OS Prešov sp. zn. 17 C 23/2010 zo 13. augusta 2010, v spojení s rozsudkom KS Prešov sp. zn. 2 Co 137/2010 z 29. júna 2011, rozsudok OS Prešov sp. zn. 17 C 112/2010 zo 16. augusta 2010, v spojení s rozsudkom KS Prešov sp. zn. 18 Co 136/2010 z 09. mája 2011. V niektorých prípadoch žalobca ani nevyužil odvolanie, napríklad rozsudok OS Prievidza sp. zn. 15 C 7/2011 zo 14. marca 2011. Z dôvodu neprijateľnej zmluvnej pokuty už viaceré súdy plnenie nepriznali. Právoplatným rozsudkom, ktorým bola zmluvná pokuta vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku, došlo k vytvoreniu zákonnej prekážky na to, aby túto zmluvnú pokutu mohol žalobca používať naďalej akýmkoľvek spôsobom. Je neprípustné priznať plnenie z takejto zmluvnej podmienky.

Poukázal na to, že spotrebiteľia nemajú vedomosť o právoplatne uloženej povinnosti nepoužívať zmluvnú pokutu, čo je pochopiteľné, vzhľadom na neexistenciu žiadnej komplexnej databázy. Nie je však pre vedľajšieho účastníka zlučiteľné s princípmi fungovania Európskej únie a princípmi právneho štátu, ak žalobca používa naďalej zmluvnú podmienku, ktorej zdržanie sa používania, mu zákon prikazuje a už vôbec je nezlučiteľné s princípmi práva EÚ, ak súd podporuje takéhoto dodávateľa a priznáva mu plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, ide o porušenie Zmluvy o Európskej únii, zo strany členského štátu EÚ.

Vedľajší účastník ďalej poukázal na zákon č. 250/2007 Z. z., ktorý v ustanovení § 4 ods. 10 pritom označuje používanie zmluvnej podmienky, ktorá bola vyhlásená právoplatne za neprijateľnú, za osobitne závažné porušovanie povinnosti. Vedľajší účastník uviedol, že okresný súd tým, že uložil spotrebiteľovi platiť zo zakázanej zmluvnej pokuty, podporil protiprávny stav. Je pritom z pohľadu spotrebiteľov irelevantné podľa vedľajšieho účastníka, že súdy nie sú navzájom informované o právoplatných rozsudkoch, spotrebiteľia sú v právnej neistote, ak súd koná v rozpore s rozsudkom iného súdu u toho istého dodávateľa a dochádza k porušovaniu princípu právne istoty, vyplývajúceho z generálneho zákazu, obsiahnutého v § 53a OZ. Podľa vedľajšieho účastníka celá súdna ochrana, v zmysle čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS, pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, úplne stráca

zmysel. Žalovaný mal od právoplatnosti zdržujúceho rozsudku prestať s používaním zakázanej pokuty.

Dovolateľ sa snažil zasiahnuť, aby nedošlo k porušeniu práv spotrebiteľa a v odvolacej lehote podal včas odvolanie, v záujme naplnenia článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13 EHS, o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a tým vlastne reparoval postup súdu, nakoľko súd mal sám iniciatívne uvedený cieľ citovanej smernice naplniť.

Ďalej uviedol, že vedľajší účastník, v zmysle § 93 ods. 4 O. s. p. využil rovnaké oprávnenie na odvolanie, aké má účastník konania a pritom nepochybil, keďže podanie odvolania proti rozsudku na plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky neodporuje záujmom spotrebiteľa, ktorý je neinformovaný.

Odvolací súd paradoxne podľa dovolateľa, aj keď má rovnakú povinnosť ako okresný súd, aj bez návrhu v zmysle § 153 ods. 3 O. s. p., zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej podmienky (Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98) odvolanie odmietol z dôvodu, že „z právneho vzťahu nevyplýva spôsob vyrovnania vzťahov medzi účastníkom a vedľajším účastníkom“, rozhodol zjavne arbitrárne, odkazom na ustanovenie § 201 O. s. p. bez toho, aby sa aspoň pokúsil aplikovať zásadu efektivity, ktorá bráni použitiu práva, ak by sa zmarilo alebo podstatne sťažilo naplnenie práva EÚ a cieľa sledovaného citovanou smernicou.

Odvolací súd ďalej podľa vedľajšieho účastníka nepovažoval za potrebné, sa ani opýtať neinformovaného spotrebiteľa, či súhlasí s odvolaním vedľajšieho účastníka, na jeho podporu. Ak súd porušil povinnosť, bez návrhu prihliadať na neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ nezastúpený advokátom na ňu nepoukáže (Godard C-429/05, čl. 61), nielenže nezbavil spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale zmaril, aby tak mohol efektívne urobiť vedľajší účastník a preto ide o závažné porušenie práva Európskej únie (Kobler C-224/01).

Vedľajší účastník poukázal, že zákon v § 93 ods. 4 O. s. p. pritom umožňuje individuálne vyhodnotiť, či úkon vedľajšieho účastníka odporuje záujmom hlavného účastníka. V danom prípade, bez akýchkoľvek pochybností bol procesný úkon vedľajšieho

účastníka v záujme hlavného účastníka a jeho cieľom bolo zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej podmienky. Vnútroštátne procesné právo tak obsahuje generálnu klauzulu, na vyhodnocovanie účinnosti procesného úkonu vedľajšieho intervienta a dominuje zjavne záujem hlavného účastníka, v danom prípade spotrebiteľa.

Vedľajší účastník ďalej poukázal, že odvolací súd neodôvodnil, prečo nevidel záujem spotrebiteľa na procesnom úkone vedľajšieho účastníka, ak sa ním sledovalo naplnenie článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS, ktoré treba, podľa vedľajšieho účastníka, považovať za ustanovenie na úrovni kogentných noriem vnútroštátneho práva (čl. 51 ASTURCOM C-40/08) a na úrovni vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku (čl. 50 uznesenia C-76/10, POHOTOVOSTĚ/Korčovská).

Je evidentné, že odvolací súd sa podľa vedľajšieho účastníka obmedzil na gramatický výklad ustanovenia § 201 O. s. p., aj keď aj tento výklad si vyžaduje vecnú argumentáciu, ktorá však v uznesení odvolacieho súdu chýba.

Ustanovenie § 201 O. s. p. upravilo akceptáciu odvolania vedľajšieho účastníka „vyrovnaním podľa osobitného predpisu“, avšak nie je v odbornej verejnosti známe, že sa tak stalo predovšetkým z dôvodu poisťných vecí, aby poisťovne mohli samostatne účinne podávať odvolania.

Podľa vedľajšieho účastníka odvolací súd absolútne neodôvodnil, prečo nevylúčil použitie § 201 O. s. p. a pritom sa neopýtal Súdneho dvora, či právo EÚ nebráni použitiu tohto pravidla. Najnovšie sa ten istý krajský súd, v inej veci, opýtal na možnosti nepoužitia tiež zákonného procesného pravidla obsiahnutého v § 88 ods. 2 in fine O. s. p. a je známe už stanovisko európskej komisie, že sa zákon v tejto časti nemá použiť.

Odvolací súd sa podľa dovolateľa stal súdom nezákonným, pretože rozhodol v rozpore s cieľmi stanovenými smernicou Rady 93/13 EHS a svoje rozhodnutie nezaložil na výklade práva zo strany súdneho dvora, ako authority na výklad práva EÚ.

Dovolateľ namietol, že zákonným sudcom vo veci začatej pred vnútroštátnym súdom, je nielen sudca určený rozvrhom práce podľa osobitných predpisov, ale aj komunitárny sudca,

lebo jeho povinnosť rozhodnúť o otázkach interpretácie komunitárneho práva, je súčasne aj jeho oprávnením, ktoré nemožno zásadne obísť, a ak, tak len komunitárnym právom určenými spôsobmi, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora EÚ (rozsudok vo veci C-283/81, Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo SpA, proti Ministerstvu zdravotníctva; uznesenie ÚS SR z 28. júla 2009, III. ÚS 207/09-31).

Dovolateľ nevie ani označiť výklad práva, ktorý vlastne odvolací súd použil, vzhľadom na stručnosť a arbitrárnosť rozhodnutia, preto uznesenie porušuje aj základné právo na súdnu ochranu v kontexte práva na zodpovedanie rozhodujúcich právnych otázok podľa § 157 ods. 2 O. s. p.

Ďalej namietol, že Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že „právo na spravodlivý proces“ zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.

Vedľajší účastník s dovolaním podal aj návrh na prejudiciálne konanie.

Poukázal osobitne na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci Mostaza Claro C-168/05, Godard C-429/05 a Oceáno Gruppo Editorial C-240/98 až C-244/98, v ktorých súd judikoval, že sudy sú povinné aj bez návrhu posúdiť nekalý charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, aby sa skutočne dosiahol sledovaný zmysel a cieľ článku 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Na tieto rozhodnutia nadviazalo rozhodnutie Cofidis C-473/00, v ktorom súd rozhodol, že s ohľadom na potrebu ochrany spotrebiteľa a naplnenie čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, ktorý predstavuje kogentné pravidlo európskeho práva, súd nemá aplikovať a prihliadnuť na také procesné pravidlo vnútroštátneho práva, ktoré vo svojich účinkoch bráni naplneniu myšlienky a zmyslu ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami zavedenej smernicou Rady 93/13/EHS.

Uvedenú judikatúru podľa dovolateľa rozvíjajú a dopĺňajú aj rozhodnutia súdneho dvora vo veciach Pannon C-243/08 a VB Pénzügyi Lízing C-137/08, v ktorých súd judikoval, že vnútroštátny súd má bez ohľadu na námietky účastníkov konania bez návrhu – ex offo

pred začatím konania posúdiť nekalú povahu zmluvných podmienok, ktoré zakladajú miestnu príslušnosť súdu na neprospech spotrebiteľa, a to aj vtedy, ak mu to vnútroštátne procesné pravidlá nedovoľujú (prípád Pannon – konanie po podaní odporu proti platobnému rozkazu).

Dovolateľ poukázal na to, že Súdny dvor judikoval, že:

vnútroštátny súd je povinný vždy (aj pred začatím konania) skúmať nekalú povahu zmluvnej podmienky v zmysle čl. 6 ods. 1 smernice 93/13;

vnútroštátny súd je povinný vždy (aj pred začatím konania) skúmať nekalú povahu zmluvnej podmienky v zmysle čl. 6 ods. 1 smernice 93/13 aj v prípadoch, keď mu to vnútroštátne procesné pravidlá nedovoľujú;

vnútroštátny súd je povinný neaplikovať a neprihliadnuť na také procesné pravidlo vnútroštátneho práva, ktoré znemožňuje naplniť európske právo a poskytnúť spotrebiteľovi ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ako aj na čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Dovolateľ poukázal, že za súd konečnej inštancie, na účely čl. 234 ZES, treba považovať dovolací súd (C-99/02 Lyckeskog. IV. ÚS 206/08). Predbežnú otázku vo veci C-237/02 Freiburger Kommunalbauten predložil nemecký najvyšší súd Bundesgerichtshof.

Preto súčasne dovolateľ využil túto možnosť, ak tak nepostupoval odvolací súd napriek judikatúre súdneho dvora (Cilfit), navrhol, aby prejudiciálnu otázku predložil dovolací súd.

Prejudiciálna otázka:

Či sa má čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že v oprávnení členských štátov, vyhlásiť zmluvnú podmienku za neprijateľnú, je treba vidieť aj prijatie všetkých opatrení, vrátane súdov, aby sa zabránilo dodávateľovi v ďalšom používaní takejto neprijateľnej podmienky ?

Či ide o závažné porušenie práva Európskej únie, ak v rámci toho istého obvodu súd právoplatne vyhlási zmluvnú podmienku dodávateľa za neprijateľnú z objektívnych dôvodov, v zmysle čl. 3 smernice rady 93/13/EHS nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a iný súd, následne uloží spotrebiteľovi povinnosť plniť z rovnakej neprijateľnej podmienky ?

Či sa má čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že sa nemá použiť vnútroštátne procesné pravidlo, akým je § 201 slovenského Občianskeho súdneho poriadku, ktoré neumožňuje právnickej osobe, zameranej na ochranu práv spotrebiteľov, ako vedľajšiemu účastníkovi, podať odvolanie proti rozsudku, ukladajúcemu plnenie spotrebiteľovi z neprijateľnej podmienky, ak spotrebiteľ nebol informovaný o neprijateľnej zmluvnej podmienke.

S ohľadom na závery, vyjadrené v rozsudku COFIDIS, nemal odvolací súd podľa odvolateľa na procesnoprávnu normu, § 201 O. s. p., vôbec prihliadať, resp. mal jej použitie z dôvodu, že odporuje kogentným normám európskeho práva a jej uplatnenie bráni poskytnutiu ochrany spotrebiteľovi pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami (čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS), úplne vylúčiť.

Uvedené otázky vedľajší účastník považuje za otázky zásadného právneho významu, preto považuje za mimoriadne dôležité predloženie uvedených prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie.

Rozhodnutie o odmietnutí odvolania malo za následok, že z titulu nesprávneho právneho posúdenia veci došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Vedľajší účastník si dovoľil v tejto súvislosti odkázať na najnovší Občiansky súdny poriadok Komentár – I. diel, 2. Vydanie 2012, autorov Števček/Ficová a kolektív, podľa ktorého s účinnosťou od 15. októbra 2008, zákon zaviedol novú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastník v konaní. Pri tejto druhej skupine, ide o iné posudzovanie kritérií na vedľajšie účastníctvo, ako pri prvej skupine vedľajšieho účastníctva. Kým pri prvej skupine, musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, v druhej skupine, zavedenej od 15. októbra 2008, legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný zákon a v prípade dovolateľa je to zákon č. 250/2007 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnuté

uznesenie v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podľa ust. § 237 O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa ust. § 241 ods. 2 O. s. p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa ust. § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p., dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237, neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ O. s. p.

Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodil z vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., tým, že odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné podmienky, odňal možnosť konať pred súdom a porušil právo na zákonný súd.

Dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, čím sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkom súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov, musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Všeobecný súd je preto povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O. s. p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v Občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.).

V zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., ak je rozhodnutie odvolacieho súdu postihnuté niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p., v danej veci vadou konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/, dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, bez toho aby sa zaoberal vecnou stránkou preskúmaného rozhodnutia.

Odvolací súd o odvolaní vedľajšieho účastníka - Združenia na ochranu občana spotrebiteľa H. rozhodol v zmysle § 201 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., keď odmietol odvolanie, ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Podľa ust. § 93 ods. 2 O. s. p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.10a).

S účinnosťou od 15. októbra 2008 zákon zaviedol druhú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastníci v konaní. V tejto tzv. druhej skupine subjektov vedľajšieho účasti, na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účasti, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný zákon, keď ako vedľajší účastník vystupuje právnická osoba. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 205/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Odvolací súd v rozhodnutí nesprávne v danej veci aplikoval právnu normu, nesprávne subsumoval ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, pretože nevychádzal z ustanovenia § 93 ods. 2 O. s. p., kedy sa konania môže zúčastniť popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv v danej veci podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, a to Združenie na ochranu občana spotrebiteľa H. so sídlom V., IČO: X..

Podľa ust. § 93 ods. 3 O. s. p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Vedľajší účastník do konania vstúpil z vlastného podnetu, a to písomným oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka, Združenia na ochranu občana spotrebiteľa H., IČO: X., do konania zo dňa 30. júna 2011.

Podľa ust. § 93 ods. 4 O. s. p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Odvolací súd v rozhodnutí nesprávne aplikoval ustanovenia § 201 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., kedy v preskúvaní danej veci a v aplikácii správnej právnej normy mal vychádzať z ustanovenia § 93 ods. 2 O. s. p.

Vedľajší účastník na strane žalovaného podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v tej časti, ktorá sa týkala priznania zmluvnej pokuty 331,94 Eur, s úrokom z omeškania zo zmluvnej pokuty 331,94 Eur a z istiny a výroku o trovách konania. Odvolací súd však odvolanie vedľajšieho účastníka vyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, urobil tak na základe názoru, že z ustanovenia § 201 O. s. p. v danom prípade nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, a preto nie je dané oprávnenie vedľajšieho účastníka v tejto veci podať odvolanie.

Vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, teda má v zásade právo podať odvolanie aj dovolanie. Táto procesná legitímácia na podanie odvolania a dovolania je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje. Oprávnenie podať odvolanie a dovolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj účastník, na stranu ktorého sa pripojil. V prípade, že tento účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania a dovolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa aj vedľajšiemu účastníkovi priznalo viac procesných práv, než má účastník, na ktorého strane vystupuje. Vedľajší účastník môže podať odvolanie a dovolanie aj vtedy, ak odvolanie a dovolanie podal účastník. Ak podá odvolanie a dovolanie len vedľajší účastník, môže ho podať len v tom prípade ak hlavný účastník s takýmto úkonom vyjadrí súhlas.

V prípade, že účastník odmietne dať súhlas k odvolaniu a dovolaniu vedľajšieho účastníka, je odvolanie a dovolanie vedľajšieho účastníka bez tohto súhlasu právne neúčinné.

Z už uvedeného vyplýva, že akýkoľvek úkon v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka, na ktorého procesnej strane vystupuje. Z tejto dikcie nemožno jednoznačne odvodiť, že úkon vedľajšieho účastníka s ktorým nesúhlasí hlavný účastník, bude automaticky zo strany súdu zamietnutý. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 O. s. p. „, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“. Z tejto dikcie možno vyvodíť, že súd bude úkon vedľajšieho účastníka, s ktorým nevyslovil súhlas hlavný účastník, posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude vlastne hlavnému účastníkovi na prospech, v tom prípade môže súd zväžiť, že takýto úkon vykoná, a to napriek nesúhlasu hlavného účastníka.

Odvolací súd neskúmal, či žalovaný ako hlavný účastník prejavil súhlas s prejavom vôle podaním odvolania vedľajším účastníkom. Odvolací súd s takýmto prejavom vôle hlavného účastníka nedisponuje a bolo preto úlohou odvolacieho súdu, aby na zistenie stanoviska hlavného účastníka vyzval žalovaného. Pokiaľ tak nepostupoval a odvolací súd vedľajšieho účastníka odmietol, odňal mu možnosť konať pred súdom.

Dovolací súd poukazuje aj na ďalšie porušenie procesných práv, keď súd prvého stupňa rozsudkom z 14. júla 2011, č. k. 5Cb 32/2011 doplnil rozsudok Okresného súdu Svidník č. k. 5Cb 32/2011-29 zo dňa 10. júna 2011, a v spise sa nenachádza doručenka, že bol doplňujúci rozsudok zaslaný účastníkovi konania – žalovanému.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom konaní súd vyzve žalovaného na vyjadrenie stanoviska k odvolaniu vedľajšieho účastníka konania a v súlade s procesnými pravidlami postupuje pri odstránení vady nedoručeného doplňujúceho rozsudku súdu prvého stupňa.

Dovolateľ v dovolaní poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie s poskytnutím ochrany spotrebiteľovi pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami naplnením čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Európsky súdny dvor uvedenými rozhodnutiami rozhodoval o ochrane spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v zmysle čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. V danej veci nevznikla potreba stanoviť hranice aplikovateľnosti únieového práva, nakoľko právna úprava vnútroštátneho slovenského práva dostatočným spôsobom v danej veci umožňuje aplikáciu predmetnej smernice. Vzhľadom k uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolateľom podaný návrh na prejudiciálne konanie Európskemu súdnemu dvoru nepredložil.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania v zmysle § 243d ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 27. augusta 2012

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová